

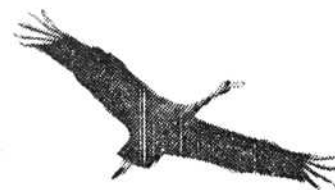
Länge Jan, Öland

3/85

FÄGELKLUBBENS HÖSTPROGRAM

- 13 OKTOBER ARSMÖTE, SEDVANLIGA FÖRHANDLINGAR SAMT BILD-
VISNING PÅ KAJEN KL.17.00
- 24 NOVEMBER BILDAFTON MED BERÄTTELSE OM RESAN TILL RUNDE,
FÄGELKLUBBENS EGNA FÖRMÅGOR VISAR DIABILDER,
KAJEN KL.17.00
- 29 DECEMBER VINTERFÄGELRÄKNING, EN TAXERING AV VINTERFÄGLAR
I KOMMUNEN, KONTAKTA STAFFAN I FÖRVÄG,
SAMLING VID SHELL PÅ ÅKERÖ KL.09.00

VÄL MÖTT!!!!!!

Leksands Fågelklubb

INFORMATIONSBLAD Nr2 1985

GLÖM EJ!

LÅGSVAVLIGA ELDNINGSSOLJOR o.
ÖVRIGA OLJEPRODUKTER

0247
140 60

Olle Bengts
Gräv & Åkeri

0247
140 60

Växeln öppen vard 7 - 16

GRÄVMASKINER - DUMPRAR - LASTMASKINER - VÅGHYVEL
GODS-, GRUS-, ANLÄGGNINGS- o. FLISTRANSPORTER
VÅXELFLAKSSYSTEM 10 - 35 kbm
HÖGTRYCKSSPOLNING för avloppsledning
SÄLLAD MATJORD

Leksands
Fågelklubb

INFORMATIONSBLAD

UTGIVEN AV LEKSANDS FÅGELKLUBB 1985

<u>Ansvarig utgivare:</u>	Staffan Müller, Sturollasgattu 3 793 00 LEKSAND, Tel: 0247/134 95
<u>Redaktion:</u>	Staffan Müller, Kjell Leander, Ove Iistberg och Conny Hansson
<u>Adressändringar:</u>	Skriftligen till Bosse Alexandersson Tillasvägen 19, 793 00 LEKSAND
TIDSKRIFTEN GES UT 3 GGR/ÅR. FÅGELKLUBBENS MEDLEMMAR ERHÅLLER TIDNINGEN UTAN KOSTNAD.	
<u>Medlemsavgift för 1985:</u>	Vuxen40 kr/år Barn, stud., familjemedlem ...20 kr/år
POSTGIRO: 438 26 34 - 6	BANKGIRO: 456 - 4373

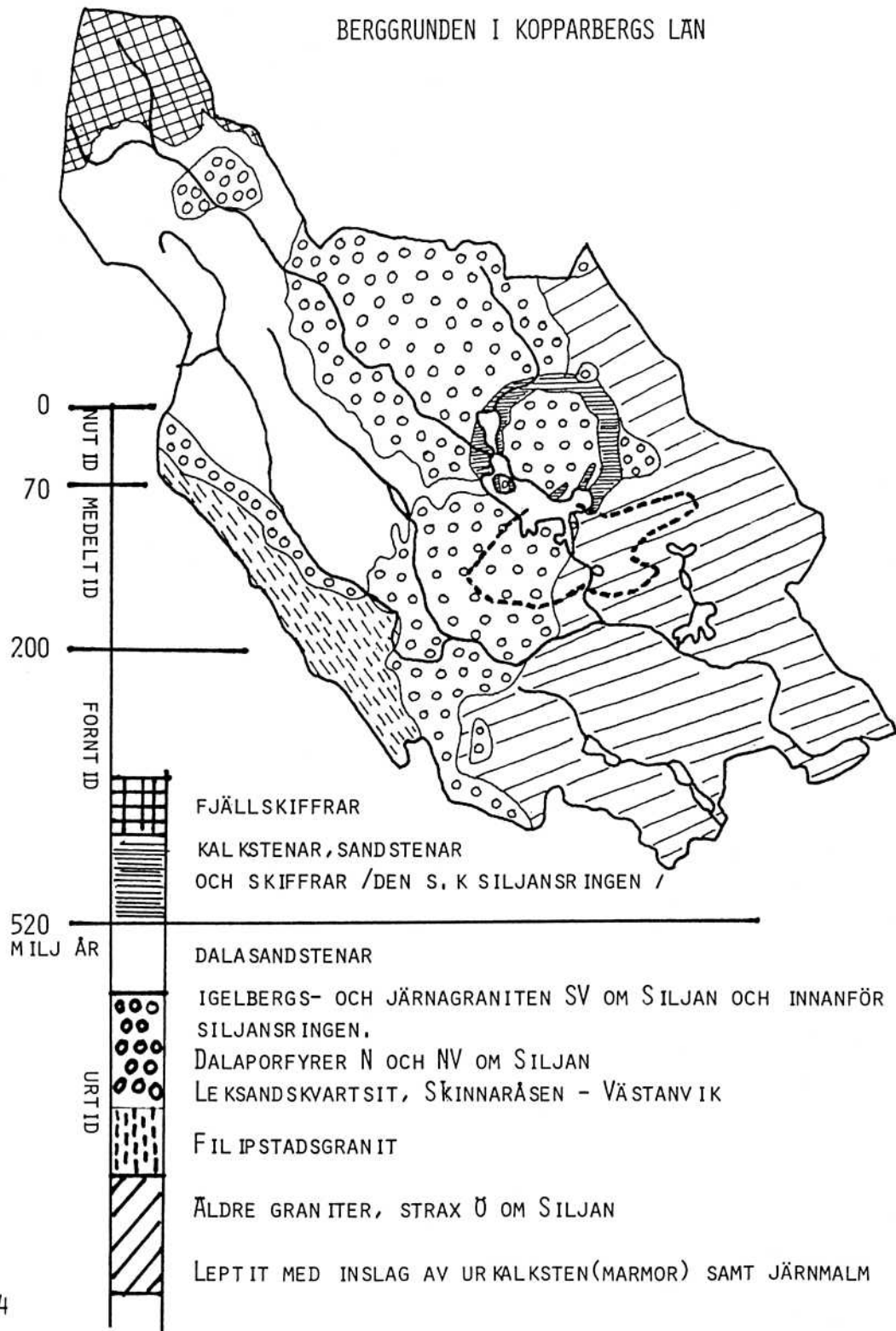
INNEHÅLL

Siljansringen.....5	Fågelklubbens Minor-grupp...26
Limnologisk kurs.....8	Rapphöns o berguvsprojektet..28
Resa till Runde.....10	Årsmötet.....28
Hotade växter @ djur.....22	Några boktips.....30
Fågelklubbens bibliotek.....23	Höstprogram.....32
Nytt i Limsjöärendet.....24	

PRESSTOPP FÖR NR 3/85 1 NOVEMBER .

OMSLAGSBILD: Storlabben på Runde. Foto: Per Lindberg
MITTUPPSLAG: Toppskarven. Teckning: Anders Ståhl

BERGGRUNDEN I KOPPARBERGS LÄN

SILJANSRINGEN,

eller de geomorfologiska huvuddragens betydelse för fågellivet i Leksand.

För 360 miljoner år sedan slog en himlakropp ner i vad som nu är Dalarna. Centrum för nerslagsplatsen ligger ett par mil nordväst om Rättvik. Man beräknar att föremålet som slog ner var ungefär 2 km i diameter och träffade marken med en fart av flera km i sekunden.

Energien i nedslaget kan jämföras med utlösningen av tiotusentals atombomber.

Meteoriten anses ha varit av sten och p.g.a. hettan vid smällen för-gasades den helt.

Jordytan bestod vid den tiden av ett grundhav. Vattnet var varmt och där fanns korallrev. Under havet fanns ett ca 400 - 600 meter tjockt sedimentlager bestående av kalksten, sandsten och skiffer. Under sedimenten låg urberget.

Chocken i nedslagsögonblicket kastade om dessa lager, trycket fortplantade sig koncentriskt och gav upphov till en krater med omgivande ringberg.

Av allt detta återstår idag inte mer än spåren av den forntida katastrofen. (Se fig. Dalarnas berggrund.)

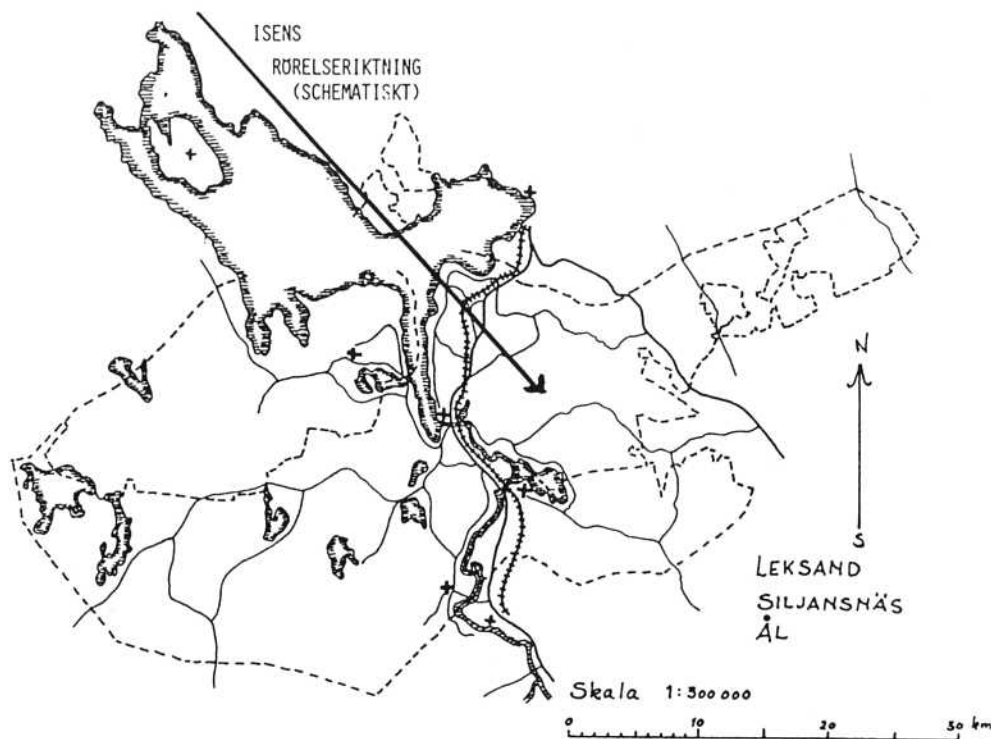
Vattnet har eroderat bort mycket, och många inlandsisar har passerat över området. Vad som emellertid finns kvar är ett ringformigt område med ur-gamla sedimentlager. Detta område har legat tämligen skyddat då det ligger lägre än omgivningen.

Mycket mer om detta finns att studera och beskåda på det fina naturmuséet i Rättvik.

Vad har då fågellivet med Siljansringen att göra?

Jo, Siljansringens geomorfologiska struktur avviker markant från omgivningen. Den norrlandsterräng som utbreder sig över Dalarna (norrlandsterräng = skillnad i höjd mellan bergstopp och sjöyta överstiger 150 m.) består av granit.

Siljansbygden ligger nersänkt i denna enformiga terräng. Eftersom det finns ett överskott av kalk gynnas växtligheten. Lokalklimatet är också gynnsamt för växter som annars inte finns på motsvarande breddgrad. Siljans yta ligger på ca 160 m höjd, medan höjderna väster och norr om Siljan är över 500 m.

Smala remsor av gammal skog vittnar om att stor-skiftet ännu ej nått våra breddgrader.

Foto: Staffan

För Leksands del innebär detta att vi har en mångfald naturtyper och en stor vidd i antalet klimatzoner.

Västra Leksand tillhör ett flackt urbergsområde med enstaka höjder och omgivande myrmarker och vattendrag. Östra Leksand är mera kuperat där berggrunden består bl.a. av leptit. Leptiten innehåller dessutom många mineral. Tilläggas kan att bergslagen tillhör leptitområdet. Falu koppargruva, Garpenbergs silver etc. är gruvor som ligger i leptitområdet.

Östra Leksand har därför en del övergivna gruvor. Vidare är östra Leksand inte alls så utsatt för försurning som den västra.

Isens rörelseriktning (Se fig.) har gjort att kalk från Siljansringen har spritts ut.

De flesta mossor trivs i sur omgivning medan andra växter kräver basisk miljö. Därför kontrasterar siljansbygden starkt genom den rika floran. De växter som gynnas av kalk är t.ex. blåsippan och kantarell. En växt som fungerar som indikator på kalkrik miljö är ju guckuskon. Allt detta sammantaget innebär att leksandsbygden inbjuder till en stor artvariation även i faunan.

Många fåglars nord- och sydgräns sammanfaller här. Vidare är älven och Siljan orienteringsmärken för flyttfåglar.

En annan i det här sammanhanget förbisedd faktor är den ålderdomliga bystrukturen. Ägandet av skogen är därför utspritt på en mängd privatpersoner, dödsbon och andra delägare. (Se fig.)

Skiftena är ofta små, i vissa fall svårt misskött (enligt sv.). Det här ålderdomliga utseendet av ägostrukturen gör att hyggen ligger strax intill en urskog, lövskog gränsar till en granskog.

Fågellivet i Leksand är därför alltså beroende av en mängd faktorer. Berggrunden har sin beskärda del och Siljansringen kommer kanske i framtiden att i ännu högre grad påverka oss om man nu hittar gas under den. Det blir i så fall ett tema för en framtida artikel, gas eller gås, eller kanske bara en anka?

Vid pennan, Kjell Leander

JAG HAR MARK I LEKSAND
OCH ÄR LAGFAREN ÄGARE

LIMNOLOGISK KURS PÅ FOLKHÖGSKOLAN

Hantverkets folkhögskola på Akerä, genomför många intressanta kortkurser. Under ett veckoslut i juni ledde Olle Bergfors och Kjell Leander en introduktion till vattenläran.

Vi som deltog fick tillfälle att i fält studera såväl växter som småkryp i stillastående och rinnande vatten.

Olle Bergfors tog också upp de senaste rönen på försurningsproblematiken och berättade kort om de hot som bl.a fisk utsätts för i samband med reglering av sjöar och vattendrag.

AKERÖTJÄRNE

Eftersom kursen främst var tänkt som en praktisk övning i att fånga och examinera fauna och flora i vatten, be gav vi oss omgående till Akerötjärnen där deltagarna med olika hjälpmedel lärde sig taxera det stillastående vattnet.

Ruttnerhämtare, planktonhåvar, bottenskrapar, nät och olika instrument användes.

De vattenprover som togs, placerades sedan under mikroskåp och luppar. Ett helt fantastiskt djurliv döljer sig under vattenytan. Uppförstrade under glas ter sig de oskyldiga sländelarverna som riktiga monster.

Fiskelycka

Ett provnät med olika dimensioner lades ut och vittjades efter natten. Ett femtiotal fisk, enbart rudor!

Fågellivet och den till tjärnen hörande floran inventerades endast summariskt.

HEDBÄCKEN

Det rinnande vatten som examinerades var Hedbäcken mellan åkerö och Heden.

Växt och djurliv var här av ett helt annat slag än i tjärnen. Uppe vid den gamla kvarnruinen vadade vi omkring, lyfte på stenar och skrapade på stengrunden, över och under vattenytan. Här fann vi ett mikroliv som vant sig vid det strömmande vattnet. Försedda med fångstanordningar och tentakler som gjorde det möjligt att sitta fast på det hala underlaget, hade här många olika slags sländor, maskar och andra småkryp lärt sig att överleva i den livliga biotopen. Inte undra på att strömstarar och annat kan finna sin föda här, även det kalla och strömmande vattnet innehåller massor av småkryp!

ANVÄNDBART

Många av våra vattendrag är hårt belastade av försurning och andra nedsläpp som medfört att vattenkvaliteten sjunkit och vattendrag utarmats. Ofta är det på mikrolivet man först kan märka negativa förändringar. Det vore därför av stort värde om många av våra sjöar och bäckar regelbundet kunde undersökas så att negativa förändringar snabbt kunde påvisas och åtgärdas.

Kanske kan detta vara en framtida uppgift för den aktiva fågelklubben?

Staffan Müller
text o foto

Runde ligger fantastiskt vackert beläget vid Geirangerfjördens mynning. Foto: Per Lindberg

RESA TILL RUNDE

Ett hägrande resmål för de flesta fågelskådare är fågelbergen på den lilla ön Runde vid norska atlantkusten. Fågelvägen ligger den fantastiska fågellokalen kanske 40 mil från Leksand, men innan man lyckats slingra sig igenom Sverige och västnorge och tagit sig in i Gudbrandsdalen, har man tillryggalagt många timmar och mil.

När man sen närmar sig den norska kusten och ej tror sig ha långt kvar, visar det sig att man måste fara ut och in i de djupa fjordar och havsvikar som karaktäriserar den norska västkusten.

Det är således en styv dagsetapp att ta sig de knappa 80 milen till Runde, men att sträckan är värd besväret och att vi kommer att återvända dit, det förstår Du när Du tagit del av denna beskrivning.

Samnildalsskolans fältbiologer

Någon annonserad resa blev inte denna. Den var avsedd främst för högstadiets FA-fältbiologer och restplatserna bjöds ut till gamla FA-elever samt anhöriga. Sammanlagt 29 resenärer bokade sig tidigt en söndagsmorgon i juni för färd genom Värmland upp till Hamar och Gudbrandsdalen.

Inga rovisar höger-vänster

Den som eventuellt hade hoppats på att få se rovfåglar lite här och var från bussen blev nog besviken av de fågelfattiga gränsmarkerna. Till skillnad från bussresan till Frankrike, fick vi nöja oss med ett par observationer. En ormvärk och en stenfalk såg vi när vi for igenom Klarälvsdalen. Gudbrandsdalen är så oerhört tilltalande i sig, så där tror jag inte att var någon som saknade fåglarna.

Nära Dovre och Rondane

Efter några timmar passerade vi Dombås, en liten ort som ligger alldeles i närheten av ett annat fantastiskt område, som inom sig hyser fjällvärlden kring Rondane och Dovre. Här är kungsörnen talrik och myskoxarna i närheten. Vid Dovres sydsluttning ligger också Fokkstua, en av Nordens bästa våtmarker, med ett observerat artantal som bara överträffas av Ottenby på Öland.

På hemresan kom vi också att stanna till vid Fokkstua, men hade givetvis inte tid att genomföra någon promenad i området.

Ett tips till alla blivande Runde-resenärer: Jag första etappmålet vid Fokkstua!

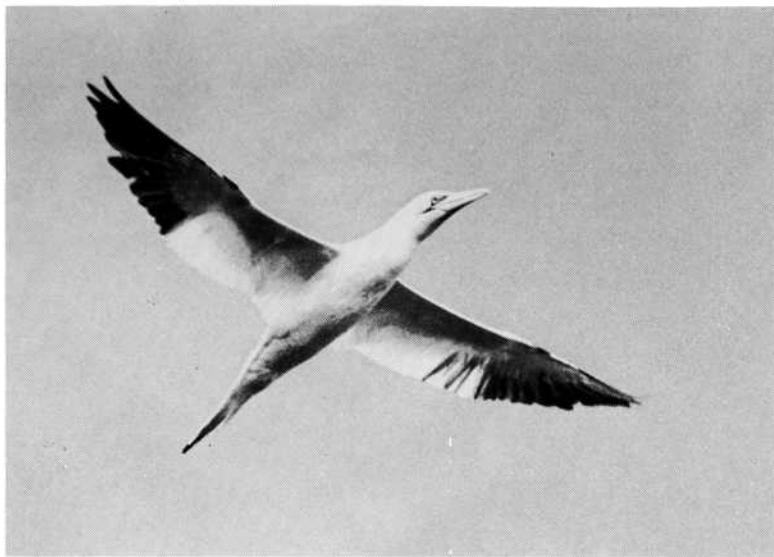
Mot Atlanten!

Redan något 10-tal mil väster om Dombås, när man ännu befinner sig uppe i fjällvärlden, märker man att det händer något med vegetationen. Bland snödrivor och fjällbjörk dyker det plötsligt upp hasselbuskar, lönn och ask. Blodbokar finns lite här och var i trädgårdarna i dalgångarna. Vi närmar oss Atlantkusten och Golfströmmen.

Vid Trolltindane stupar berget nästan en kilometer lodrätt ner i den strida älven. Vi åker i en dalgång med branta berg på båda sidor om vägen och kommer strax ut i Geirangerfjorden.

Ålesund - Runde

Efter en färjning över ett vatten vid Sulesund, en mil öster om den vackra staden Ålesund, åker vi ut i övärlden och kan utan någon mer färja eller båt ta oss till Runde, den sista ön innan det stora havet.

HAVSSULAN FÖREKOMMER MED FLERA TUSEN PAR PÅ RUNDE.
FOTO: RAGNAR NYBERG

SILLGRISLORNA HAR VISSA FAVORITKLIPPOR.
FOTO: ULF BOND

16 timmar tog det att färdas de 80 milen, men resan blev aldrig långtråkig, däremot var rese-sällskapet samt de vackra vyerna en given garant.

Omgående fåglar!

Runde samt de omgivande öarna låg exotiskt lockande i den vackra kvällssolen. Havstrutar och fiskmåsar välkomnade redan på den smala bron, som förbinder Runde med Harreid.

En angenäm överraskning

Inga speciella utfästelser om tältplatsers kvalitet hade gjorts före resan. Vi trodde nog lite till mans att vi skulle få bo i en kuperad färhage med tillgång till utedass och kalldusch, men blev angenämt överraskade av den trevliga och välutrustade campingplatsen vid Goksöyr på öns nodost-sida. Här fanns en liten affär, välgörande varmdusch samt vattentoaletter, som efter ett par dagars förstoppning, kom väl till pass.

Redan under tältuppsättningen förstod vi att denna resa skulle komma bli något alldeles extra: en pilgrimsfalk korsade himlen tvärs över Storehornet!

Svarta moln

Väderleksrapporten lovade mulet och regn under den period vi skulle vara i Norge. Färden genom Gudbrandsdalen företogs i hållande regn med smärre uppehåll. Ute vid Atlanten däremot klarnade det strax upp och det förblev fint väder under våra dagar på ön.

Sista dagen var det dessutom vindstilla, en ovanlig företeelse så nära havet. Soldiset inbjöd således till fotografering och ett enormt antal rullar exponerades under våra två dagar på Runde.

Goksöyr

Goksöyr hette byn där vi bodde och Goksöyr hette befolkningen som levde där. Lätt att komma ihåg! Efter en välbehövlig vila hade vi bestämt träff med ett par fiskare, som lovat oss en båttur runt ön. Vi inledde vistelsen med en båttur för att därigenom få en överblick av fågelbergen.

Fiskarna här ute ställer in sina fångstresor under sommarhalvåret och livnär sig på dessa rundturer. Det är därför inte förvånande att de kundeså mycket om öns fågelliv. Jakob Runde och Ole Goksöyr kunde berätta för oss om öns historia och dess innehåll. Nästan ofattbart skickligt lyckades de också manövrera sina båtar, så att vi kunde passera de väldiga fågelbergen på några få meters avstånd.

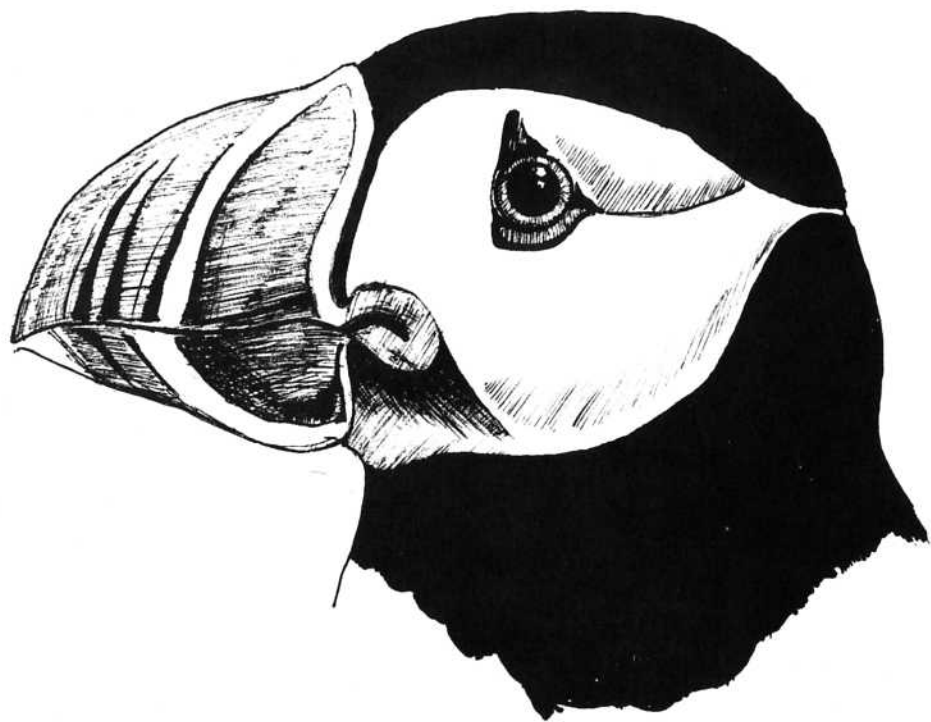
Lunne, skarv och kryckja

I en outtömlig ström kastade sig ideligen fåglar ut från berget. Mest var det tretåiga måsar, kryckjor, som kom för att avlösa varandra i ruvningen. Denna mäs har givit Runde dess öknamn "Milionbyen i havet". Mer än en kvarts miljon tretåiga måsar samsas i några få branter.

Lunnefågeln, papegojlik och otroligt vacker med sin breda näbb så här års, finns också i uppskattningsvis 300 000 exemplar. Av tordmule och sillgrisslor finns det kanske 50 000 vardera med toppskarv, havssula och stormfågel understiger 10 000 vardera.

Men det räcker!

Ett örönbedövande skrän mötte båtarna när vi närmade oss klipporna. Helt orädda satt fåglarna kvar på sina hållar, förstånligt indelade: Skarvkolonin för sig, sulorna koncentrerade till Rundebranten, grisslor och

Lunnefågeln är vanlig på Runde. (Anders Ståhl)

tordmular vid Galdekloven och lunnarna föredrog de gräsbevuxna slänterna vid Stakkeneset. Krykjorna var bosatta i ett par klippor vid fyren och kunde regelbundet ses passera över ön på väg till "sina" favoritgrund öster om ön. Toppskarv och stormfågel hade sina kolonier strax öster om fyren.

Fredat område

Större delen av fågelberget, som är en gemensam benämning på de bebodda klipporna, är fredade från besök under häckningssäsong. På ett par ställen leder stigen ner till fåglarna och där kan man också fotografera alkorna på mycket nära håll.

En raritet

Under den första dagen företog större delen av gänget en gemensam vandring på ön. Nere i byn kunde vi bese ladusvalor och starar precis som hemma. Gärdsmysen var väldigt talrik och överröstade alla andra fåglar. På den fårbetade heden på väg upp mot platån lyckades vi se några av de på ön vanliga vinterhämpplingarna.

Stora flockar tretåig mås flög i ständiga strömmar ut över havet efter att ha varit i land för att dricka och bada i någon av de 3 sötvattensjöar som finns på Runde. Efter en stund kom vi upp på platån och möttes genast av ett par storlabbar, som likt kärnhökar, flög lågt över heden.

Storlabben är en nykomling i den Skandinaviska faunan och finns i Noreden, förutom på Island, endast i ett enda par. Detta par gick absolut inte att missa.

När vi kom upp på heden attackerade de genast och var väl som närmast ca 2 decimeter över våra huvuden! Olyckligtvis hade de i år lagts sina ägg alldeles intill vandringsleden och naturvårdarna

på ön tycker inte att det är någon idé att göra några tillfälliga förändringar i de restriktioner, som redan skyddar fågellivet på ön.

Troligtvis har de rätt. Den stora labben kommer att kolonisera ön, Det är en robust fågel, som visat expansiva tendenser under senare år.

När storlabben på heden tog sig för yviga svängar, blev den genast attackerad av ett par vanliga labbar. En var av ljus färgvariant medan den andra var mörk. Ytterst lärorikt med andra ord!

Rovfåglar

Havsörnen har, tills för några år sedan, haft ett säkert tillhåll på Runde. Iyvärr har den slutat häcka här och ses numera väldigt sällan i Geirangerfjordens mynning.

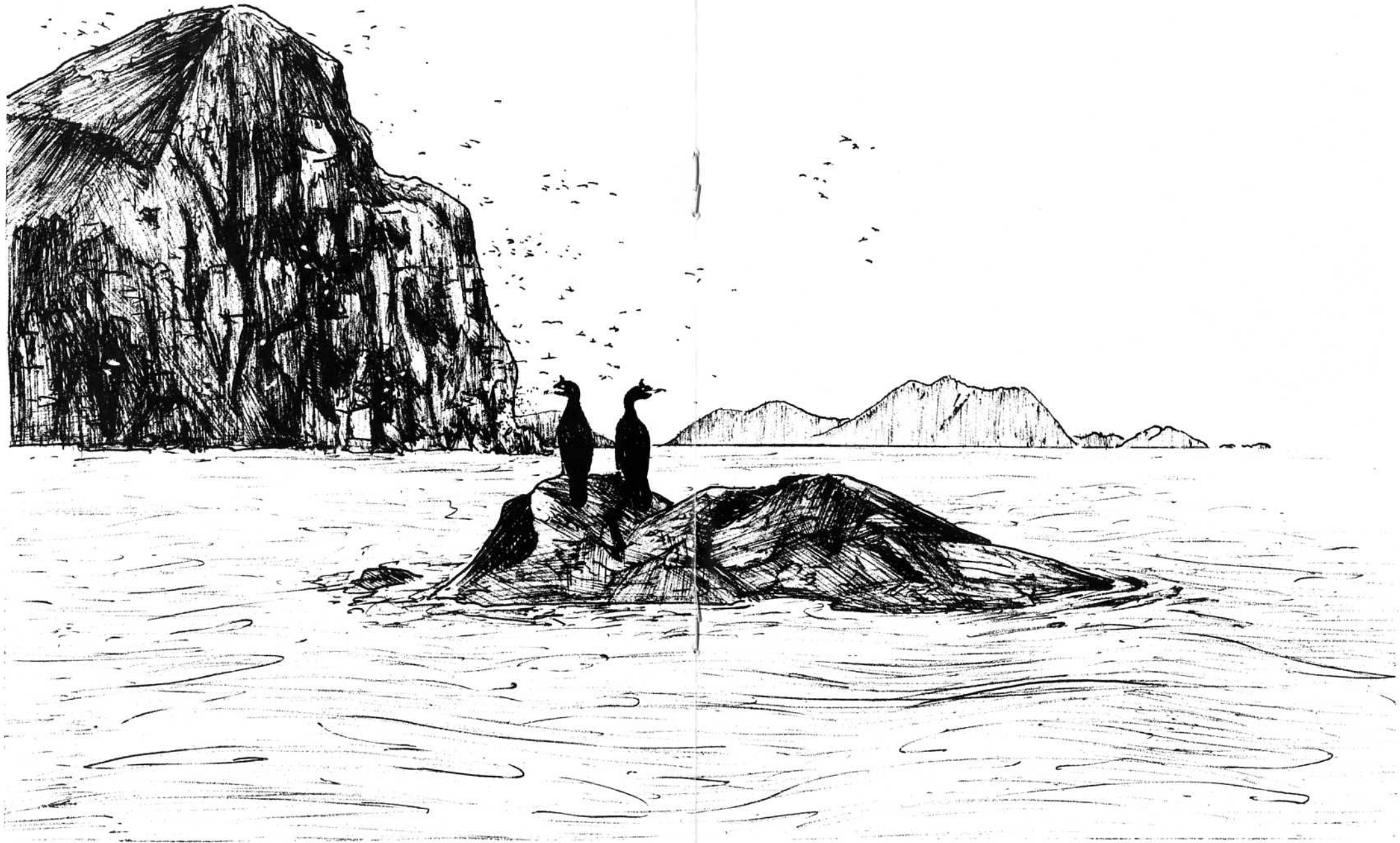
Pilgrimsfalken däremot, häckar med två par på ön. Eftersom jag kände till bobranten för ett av paren, var det inte svårt att få se den vackra fågeln. Under minst 1 timmas tid satt vi och beskådade falken i tubkikaren. Otroligt!

Otroligt!

Jaktvalken häckar ej på ön, men jagar regelbundet bland fågelflockarna på Runde. Vid ett tillfälle kunde vi se den rakt ovanför våra tält!

Berguven häckar i en av de högsta branterna och har inga som helst problem att freda sig från närgångna fågelskådare. Stora delar av öns branter är näst intill otillgängliga även för den skicklige alpinisten.

Iyvärr är årstiden ej den rätta för att lyssna på berguv, så den kom vi ej i kontakt med.

Fyren

Den andra dagen på ön ägnade vi åt en promenad till fyren, belägen ca 3 km från tältplatsen.

Vid Raudtinden satte vi oss och tittade på stormfåglarna, som häckande lite varstans bland skrevorna i branten.

Ängsdiplärkan hördes lite överallt och torde vara öns vanligaste tätting.

Vid toppskarvkolonin ute på Terne-neset kunde vi bland tusentals skarvar också se några korpar samt en ringtrast.

Slingrande följde stigen branten ner mot fyren. Trots de korta avstånden tog varje förflyttning sin tid. Några raka vägar existerar ej på ön, utan varje led följer naturen, in i alla vikar, upp för varje höjd.

Eftersom det var stiljtje, tog vandringsen på krafterna och den efterlängttade matsäcken togs fram när vi bänkade oss på Kvalneset - den norra udden av Runde. På resterna av militära bastiljoner kunde vi på upphöjd plats beskåda havssulor och toppskarv, som på några meters avstånd passerade ut och in från havet. Den skicklige fotografen kunde här få verkliga pangmotiv av alla de fågelarter som häckade i "fuggleberget".

Alkekung

Längst ut mot havet brukar man kunna finna fina observationsplatser för alkekung, en alka av en stores storlek, som i stora flockar brukar uppehålla sig i vattnen utanför fyren. När västanvinden mojnär blåser tyvärr fåglarna inte in mot land utan blir kvar ute på Atlanten. Därför missade vi den lilla alkekungen som annars räknas till jordens individrikaste art! Förgäves spanade vi också efter

havsutetter och säl, inte alls ovanliga djur längs tångbankarna vid fyren. Däremot såg vi en mink, en mycket illa sedd invandrare från fastlandet som borde beläggas med mycket stora skottpengar, enligt befolkningen.

Vi lämnade fyren med alla dess skärpiplärkor och strandkator och klättrade ånyo upp på heden. Vandringsen blev pustig och särskilt Mats Hysing efterlyste talk och klagade på punkt-svett!

På heden skingrades gänget. Några ville ånyo bese pilgrimsfalken. Andra skulle fotografera lunnefågel medan vi andra gick tillbaks till tälten och tittade på fiskarna, som lånat en eka och begett sig ut bland dyningarna för att fiska torsk. Efter en kvart hade de återvänt likbleka och illamående. Sjöbusarna från Hälla och Romma gör nog klokast i att dra gädda i älven hädanefter!

Kvällen

Vi fågelskådare från Leksand brukar vara bortskämda med trivsamma kvällsstunder vid tältplatsen. Denna resa utgjorde inge undantag. Åke Laurell och Mats Hysing tog snart fram Guitarr och Dragharmonika och lät oss lyssna till smäktande toner från havet. Dagens erfarenheter och händelser penetrerades och packningen gjordes i ordning.

Dagen efter var det dags att återvända till det regniga Sverige. Knut-Asle Goksöyr, den utmärkte campingvärden, kunde ses gnida omkring på sin arbetsplats. Ena minuten med skurtrasa i handen, nästa med en laddning Kodakfilmer, för att snart sätta på värmeugnen, värmande hotburgare till hungrig campare. Mellan varven kunde han dessutom beskriva det

förtrollande fågellivet på ön.

Lyckat!

Denna resa uppskattades mycket av alla resenärer. De flesta vill återvända väldigt snart.

Jag vill rikta ett stort tack till alla dem som berikade denna resa: GS-buss skötte sig alldeles utmärkt, Knut-Asle Goksöyr, skepparna Ole Goksöyr och Jakob Runde var mycket trevliga och sakkunniga ortsbör. Och framför allt, ett tack till alla trevliga medresenärer. Vi ses på Runde snart nog !!!!!!!

Staffan Müller

Goksöyr ligger väl skyddat mot sydvästvinden. Men Nordan....

Foto: Per Lindberg

Strandkate
Runde-85
BAS

Strandkaten var en karaktärsfågel vid de steniga stränderna
Teckning av Anders Ståhl

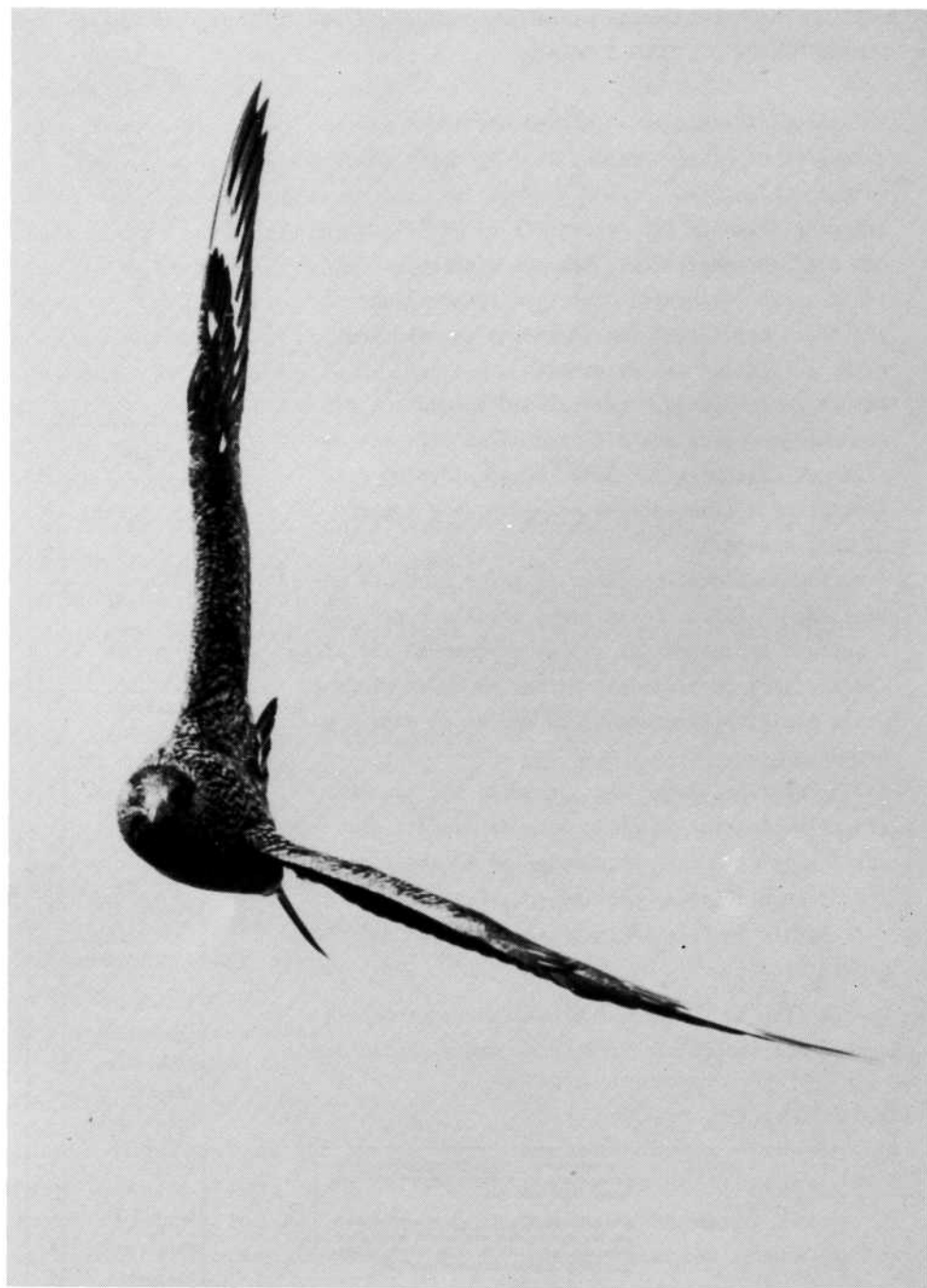

LUNNE ÖVER HAVET. FOTO: PER LINDBERG

ARTLISTA FRÅN RUNDERESAN 1985

Inte mindre än ca 250 olika fågelarter har observerats på Runde. Man brukar säga att den som träffar på ett 50-tal av dem under en 2-dagarstur måste vara nöjd. Vi fick se det mesta som är tänkbart så här års och är självfallet mycket nöjda. Hör bara:

STORMFÅGEL	HAVSTRUT	SÄDESÄRLA
HAVSSULA	SILLTRUT	STARE
TOPPSKARV	GRÄTRUT	SKATA
HÄGER	FISKMÅS	KRÅKA
GRÄSAND	TRETÅIG MÅS	KORP
GRAVAND	SILVERTÄRNA	GÄRDSMYG
ALFÅGEL	FISKTÄRNA	TRÄDGÅRDSSÅNGARE
EJDER	TORDMULE	TÖRNSÅNGARE
JAKTVALK	SILLGRISLA	LÖVSÅNGARE
PILGRIMSFALK	TOBISGRISLA	SVART-VIT FLUGSNAPPARE
STRANDSKATA	LUNNEFÅGEL	STENSKVÄTTA
ROSKARL	TORNSEGLARE	RINGTRAST
ENKELBECKASIN	SÄNGLÄRKA	BJÖRKTRAST
STORSPÖV	LADUSVALA	TALGOXE
SMÅSPÖV	HUSSVALA	GRÄSPARV
DRILLSNÄPPA	TRÄDPIPLÄRKA	PILFINK
STORLABB	ÄNGSPIPLÄRKA	GRÖNSISKA
LABB	SKÄRPIPLÄRKA	GULSPARV
		VINTERHÄMPLING

STORLABBEN GÅR TILL ATTACK.
FOTO: RAGNAR NYBERG

HOTADE VÄXTER OCH DJUR I DALARNA

Naturskyddsföreningen i Dalarna har under året genomfört en massiv kampanj till stöd för skogs-vården i länet.

Liknande aktioner har genomförts på de flesta andra håll i landet. Bl. a har man tillskrivit ett stort antal föreningar och organisationer som på ett eller annat sätt kan tänkas ha en omedelbar nytta av vettigt skötta skogar.

Kampanjen är viktig. Under skospromenader i vår kommun, frapperas man allt mer av de allt mer omfattande ingreppen som görs. Hyggesplöjning och framför allt stubbrytning ger förödande ingrepp på skog och mark.

Även Dalarnas ornitologiska förening är djupt engagerade i frågan. Föreningens skooskommitté, som i Leksand representeras av Sören Stenberq är stora insatser för skoosvården. Vi har på annan plats i denna skrift presenterats vad som är på gång i vår kommun.

Naturskyddsföreningen har i samband med skooskampanjen publicerat en lista över de fåglar, djur och växter som är i mest akut behov av hänsynstagaande. Det är en nedslående läsning som bl. a talar om att inte mindre än 281 kräver särskild hänsyn från skogsbrukets sida.

Uppgifterna är hämtade ur skogsstyrelsens böcker Faunavård i skogsbruket och Floravård i skogsbruket.

HOTADE HÖGRE DJUR I DALARNA	HOTKATEGORI
ART	
Pilgrimsfalk	1
Vittryggig hackspett	1
Gråspett (3)	1
Kungsörn	2
Berguv	2
Sandödla (3)	2
(Nattskärre	2
Trädlärka	2
Igelkott	2
Utter)	2
Buskmus	3
Mindre (2) flugsnappare	3
Fladdermöss, 4 arter	4
Smålom	4
Storskrake	4
Fiskgjuse	4
Järpe	4
Orre, spelplats	4
Tjäder, spelplats	4
Trana	4
Skogsduva	4
Slaguggla	4
Mindre hackspett	4
Stjörtmes	4
Nötkråka (16)	4

1	AKUT HOTADE	Arter (taxa) som löper risk att försvinna som reproducerande populationer inom en nära framtid om hotfaktorerna inte snarast undanröjes.
2	SÄRBARA	Arter (taxa) vars överlevnad inte är säkerställd på längre sikt. Innefattar bl a arter med allvarlig tillbakagång i numerär eller i geografisk utbredning och som möjligen snart kan behöva föras till kategori akut hotade.
3	SÄLLSYNTA	Arter (taxa) som fn inte är akut hotade eller sårbara men som ändå är i riskzonen på grund av en population som har en liten totalstorlek eller har en utbredning som endera är mycket lokalt begränsad eller utglesad.
4	HÄNSYNSKRÄVANDE	Arter (taxa) som inte tillhör kategori 1-3 men som ändå kräver artvis utformad hänsyn.

FÅGELKLUBBENS BIBLIOTEK

Genom åren har fågelklubben skaffat en del litteratur, en del är inköpt på reor, annat är skänkt medan något är privat, men står till medlemmarnas förfogande.

Tanken är att ljudband, böcker, tidskrifter etc som införskaffats, skall lånas av medlemmar under en längre tid än vad som är normalt på sockenbiblioteket. En del titlar finns inte heller på kulturhusets låneavdelning.

Utlåningsfrekvensen är under all kritik, varför vi här ånyo vill presentera en del aktuella skrifter.

Samlingen har kompletterats med några reseguider som kan vara värdefulla för den som skall semstra i Sverige.

KONTAKTA STAFFAN MÜLLER TEL. 134 95 OM DU VILL LANA!!!!!!!!!!!!!!

LJUDBAND

Fåglar i vår närhet (40 vanl. arter)
Fågelsjön (53 arter från fågelsjön)
Skogsfåglar (49 arter)
Fåglarna omkring oss (L-E Ohlsson)

KARTOR

Vegetationskartor (4 st Siljansomr)
Geomorfologiska kartor 6st "

TIDSKRIFTER

Vår fågelvärld, årg 1954-1985, SOF
Dalarnas fåglar, 1980-1985, DOF
Informationsbladet, samtl. nr, LFK
Värmlandsornitologen, 1982-1985
Fauna o Flora, Riksmuseet

RAPPORTER

Kvismare fågelstation
Tåkerns fågelstation
Hammarö fågelstation
Naturvårdsinventering, Leksand
Inventering av Limsjön
Fågelsjöar i Dalarna
Fågelskydd vid Blekingekusten

RESEGUIDER

Morups Tånge
Getterön
Torhamns udde
Blå Jungfrun (Calidris l/79)
Ölands fåglar

BÖCKER

Europas ugglor, Pettersson
I Ugglemarker, Lindblad
Upptäcktsfärder i naturen (Barn)
Barnens fågelbok, (barn)
Lilla Karlsö
Dalarnas Fåglar, Bylin
Nordens Orkideer, Mossberg
Holkarnas fåglar, Bolund
Fåglarna i Europa, Hisek
Fågelhandboken, Cerny
Viltvård, Sv Jägareförbundet
Europas Fåglar, Tidens stora bok
Flight identification of
European Raptors, Porter
Identifikation guide to European passerines, Lars Svensson
(de 2 sistnämnda avser att identifiera rovfåglar resp. tätting

NYTT I LIMSJÖÄRENDET

Äntligen har förhandlingarna om Limsjöns restaurering kommit så långt att besked om kommunen skall få tillstånd att arbeta i sjön eller ej, är att vänta.

Den 5 juni var Vattendomstolen i Leksand. Efter en tämligen konfliktfri förhandling fick rättens medlemmar se sjön på nära håll. Förhoppningsvis kommer Vattendomstolen att gå på kommunens linje:

- * Rätten att döma Limsjön till en fast nivå strax under Siljans dämningssgräns.
- * Rätten att utföra arbete i sjön, muddring samt reducering av biomassa under en period av 15 år.

Dom i målet meddelas den 25 juli.

PRESS-STOPP !

Vattendomstolen har fattat beslut i domen om Limsjön. Utgången var för många given redan i förhand, men nu står det äntligen klart att kommunen får möjlighet att utföra de föreslagna åtgärderna, och i höst, eller senast tidigt i vår kommer en fördämning att byggas nere vid Norsbro, i Limsjöns utlopp. Ev. kan vissa muddringsarbeten komma att hinnas med redan under hösten.

Hela projektet kan komma att ta upp till 15 år innan det är färdigställt, och om kommunen och Fågelklubben lyckas med sina gemensamma insatser i detta arbete kan Leksandsborna mfl komma att begåvas med en av landets absolut mest intressanta fågelsjöar.

Redan nu vill Fågelklubben tacka kommunen, för det arbete och de förberedelser som lagts ner inför vattendomen, och hoppas vidare på ett fortsatt gott samarbete med restaureringen.

Staffan Müller

Den nya riksvägens sträckning genom Leksand har inneburit ett avsevärt ingrepp i Limsjön. Stora delar av vassbältet långt in i sydvästra Limsjön har skurits av. Fågellivet kommer att anpassa sig till den nya miljön, men kommer att stym-pas en hel del.

Så här ser den nya riksvägsvyn ut. I höst kommer trafiken att släppas på här.

Foto: Staffan Müller

FÅGELKLUBBENS MINIOR-GRUPP

Några av de yngsta fågelklubbarna har under året träffats regelbundet och genomfört aktiviteter som anpassats speciellt för dem.

Fågelholkar har satts upp och kollats upp.

Ett par exkursioner har genomförts.

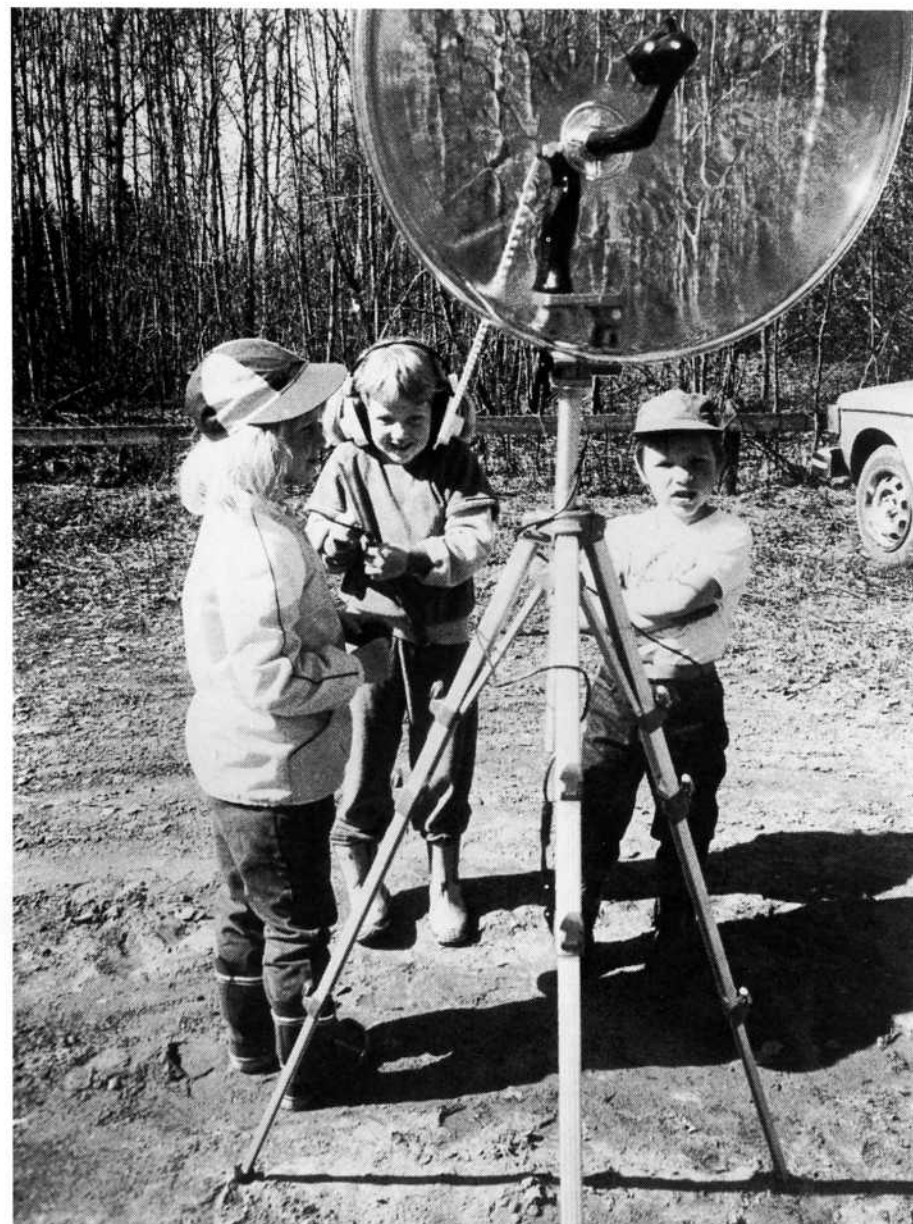
En härlig fisketur med övernattnig vid Brasjön avslutade vårprogrammet.

Här kan vi passa på och uppmana föräldrarna att gå ihop ett gäng tillsammans.

Vi skulle lätt kunna ha små minior-grupper i gång runt om i kommunen och dessutom är det otroligt skoj att i små grupper uppleva naturen runt om oss.

Ett gäng 6-åringar har startat fågelklubbens första miniorgäng.

Fåglarna kommer riktigt nära i parabolens hörnlar.

Foto: Staffan Müller

RAPPHÖNSPROJEKTET GÅR NU IN PÅ SIN ANDRA ETAPP. UNDER HÖSTEN KOMMER ETT HUNDRATAL ÅRSUNGAR ATT PLANTERAS UT PÅ ETT PAR LÄMPLIGA BIOTOPER I SILJANSNÄS. UNDER VINTERN KOMMER FÅGLARNA ATT STÖD-UTFODRAS. NÅGRA PAR SPARAR VI TILL AVEL FÖR KOMMANDE UTSLÄPP. FÖRHOPPINGSVIS SKALL VI NU HA LÄRT OSS SKÖTA FÅGLAR OCH BURAR SÅ ATT KOMMANDE AVEL BLIR 100 %. VI TACKAR GÖRAN ROHDEN FÖR DET JOBB HAN HITTILLS LAGT NER PÅ SKÖTSELN AV VÅRA RAPPHÖNS!!!

Berguv Dalarna

ÄVEN BERGUVSPROJEKTET GÅR IN I EN NY FAS UNDER HÖSTEN YNGVE BLOMGREN SOM FÖRTJÄNSTFULLT SKÖTT UVPARET UNDER VINTERN OCH SOMMAR-EN, HAR NU FULLGJORT SITT UPPDRAG. UVARNA SKALL UNDER HÖSTEN PLACERAS UT I EN AVELSBUR UTE I SKÖGEN.

MER OM UVPROJEKTET I NÄSTA INFO-NUMMER.

KALLELSE TILL

13
OKT

ARSMÖTE MED LEKSANDS FÅGELKLUBB

KL
17

STADGEEENLIGA ÄRENDEN TAS UPP. VILL DU TA UPP NÅGOT PÅ ARSMÖTET, KAN DU MEDDELA ÄRENDET TILL NÅGON I STYRELSEN UNDER SEPTEMBER.

SERVERING

ÅRSBERÄTTELSE I

BILD

KAJEN, SÖND, 13 OKTOBER KL.17,00

Lantmännen har erfarenhet, kunskap, rätt utprovade produkter, rätt pris inom den professionella växtodlingen i lantbruket. Det kan din trädgård dra nytta av.

NÅGRA BOKTIPS

Den ständigt växande floran av böcker med ornitologiskt innehåll har utökats med ett par fina handböcker som på ett populärt sätt kan ge läsaren ett ökat intresse för fågellivet:

SVENSKA FÅGELBOKEN

En alldeles färsk bok som på ett lättfattligt sätt och med en trevlig lay-out beskriver de 263 fågelarter som regelbundet häckar i vårt land. Boken är rikt illustrerad av författaren Lars Imby och innehåller också ett stort antal vackra fotografier tagna av Pekka Helo och Göran Frisk. Boken är utgiven på Rabén & Sjögrens förlag och kostar 160 kronor.

TITTA PÅ FÅGLAR

Boken ger en introduktion till ornitologin och ger oss många roliga tips om hur fågellivet kan stöttas:

Inrätta trädgården rätt

Mata på rätt sätt

Bygg holkar o bon

Fotografera

Spela in fågelläten

Etc etc

Boken kan användas av såväl vuxen som barn och innehåller förutom många instruktiva ritningar och planscher även fina fotografier och fågelteckningar som på ett instruktivt sätt underlättar artbestämningen.

Fåglarnas ekologi beskrivs också i boken.

ICA:s bokförlag har givit ut boken som kostar 96 kronor.

LUNDELLS bokhandel som så många gånger frikostigt skänkt böcker till våra lotterier och premier, har utlovat 20% rabatt på de här angivna priserna!! Förmänen gäller medlemar i Leksands fågelklubb. Passa på!

Lundells ***
Bok & papper**
Box 32 793 00 LEKSAND
LEKSAND tel. 10002

Ornitologi

Kom med i en cirkel om

Anmäl dig
redan NU
för start
i höst!

"FÅGLAR FRÅN BÖRJAN"

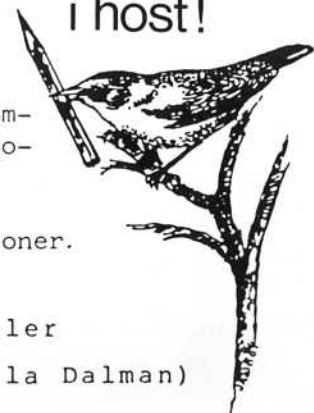
- nybörjarcirkel som ger en genomgripande introduktion till ornitologin, med speciell betoning på fältbestämning.
15 sammankomster varav 5 exkursioner.

Ledare: Staffan Müller

Anmäl till: 0250/400 24 eller

0247/121 14 (Ulla Dalman)

studieförbundet
Fritidsrörelsernas eget studieförbund

Ditt eget försäkringsbolag.

I Dalarna.

 DALARNAS
FÖRSÄKRINGSBOLAG